

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 130/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **OB-BELSTAV, s. r. o.**, Olešná 500, IČO 36 396 605, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., 17. novembra 3215, Čadca, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. PhD. Peter Strapáč, PhD., proti postupu Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 146/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 146/2017. Sťažovateľka navrhuje v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prietahov a domáha sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 500 eur.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je jej tvrdenie, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní porušil ňou namietané základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov najmä svojou nečinnosťou. Tiež namieta, že okresný súd opakovane nariadľoval a následne odročoval pojednávania, čím dochádzalo aj k porušovaniu princípu koncentrácie konania. Vo veci samej vystupuje sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne proti žalovanej obci [REDACTED] (ďalej len „žalovaná“) o zaplatenie sumy 1 771,20 eur s príslušenstvom z titulu uzavretej zmluvy o dielo. Napadnuté konanie na okresnom súde prebieha od 16. októbra 2017, keď mu bola vec postúpená z Okresného súdu Banská Bystrica.

3. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti ďalej argumentuje, že od zrušenia platobného rozkazu bolo vo veci nariadených viacero termínov pojednávania, no od decembra roku 2017 až do podania ústavnej sťažnosti sa uskutočnilo len jedno pojednávanie, a to 18. júna 2019. Dodala, že v dôsledku neustáleho nariadovania a následného odročovania pojednávani podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní, ktorá bola vyhodnotená ako čiastočne dôvodná s tým, že v období od januára roku 2018 do marca roku 2019 okresný súd v napadnutom konaní nevykonal žiadny úkon smerujúci k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

4. Vo vzťahu k ďalšiemu posudzovanému kritériu, a to predmetu napadnutého konania, sťažovateľka uviedla, že nejde o právne či skutkovo zložitú vec, teda ani týmto nie je možné podľa jej názoru odôvodniť stav, že ani po troch rokoch od začiatku napadnutého konania do podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci vydané meritórne rozhodnutie. Sťažovateľka na záver dodala, že ona svojím konaním a postupom neprispela k predlžovaniu napadnutého konania a okresnému súdu poskytovala súčinnosť.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a prehľad procesných úkonov

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal súdny spis týkajúci sa napadnutého konania, prehľad procesných úkonov, ako aj vyjadrenie okresného súdu k samotnej ústavnej sťažnosti.

6. Okresný súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 72/2021 doručeným ústavnému súdu 19. februára 2021 a doplneným 2. marca 2021, v ktorom v podstatnom uviedol, že spis v predmetnej veci bol zákonnej sudkyňi pridelený 17. októbra 2017, avšak táto zákonná sudkyňa bola následne v období od 3. júla 2018 do 24. júla 2018 a potom aj v období od 7. januára 2019 do 1. marca 2019 práceneschopná. Uviedol, že zákonná sudkyňa musela vyzvať právneho zástupcu sťažovateľky na odstránenie vady týkajúcej sa predloženého splnomocnenia, ako aj to, že sťažovateľka požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 14. novembra 2019. Okresný súd zároveň vo svojom vyjadrení poukázal aj na prijatie zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, účinného od 27. marca 2020, ktorý v spojení s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávani, hlavných pojednávani a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu (ďalej len „vyhláška“) umožňoval vykonávať súdne pojednávania v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu len v nevyhnutnom rozsahu. Pretože predmetom napadnutého konania je spor o zaplatenie peňažnej sumy z titulu zmluvy o dielo, pričom nejde o spor, ktorý neznesie odklad, resp. nejde ani o taxatívne vymedzené konania, v ktorých sa v zmysle uvedenej vyhlášky mohli vykonávať pojednávania, na základe uvedeného podľa názoru okresného súdu tak od marca roku 2020 existuje objektívny dôvod, pre ktorý nebolo možné riadnym spôsobom bez akýchkoľvek obmedzení vykonávať pojednávania v napadnutom konaní. V súvislosti s tým okresný súd poukázal aj na rozhodnutie ústavného súdu pod č. k. I. ÚS 42/2021 z 26. januára 2021. Zároveň dodal, že napadnuté konanie ani podľa rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nepatrí medzi tzv. prednostné konania, ku ktorým má vo veci konajúci súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou

a rýchlosťou. K podanej sťažnosti sťažovateľky na prietahy v napadnutom konaní predsedovi okresného súdu uviedol, že táto bola vyhodnotená ako čiastočne opodstatnená, a to z dôvodu zistenia určitého obdobia nečinnosti okresného súdu v dôsledku opakovanej práceneschopnosti zákonnej sudkyne, avšak po tomto období už boli vo veci vykonávané úkony smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľky považuje za nedôvodnú, pretože aj keď sa síce v napadnutom konaní vyskytlo už uvedené obdobie nečinnosti, podľa názoru okresného súdu nedosiahlo takú intenzitu prietahov v konaní, aby tým došlo k porušeniu sťažovateľkou namietaného základného práva podľa ústavy, a zároveň poukázal na to, že v napadnutom konaní v súčasnej dobe zákonná sudkyňa koná plynulo. V rámci doplnenia vyjadrenia zároveň uviedol, že v napadnutom konaní bolo na pojednávaní konanom 23. februára 2021 okresným súdom rozhodnuté vo veci samej rozsudkom č. k. 13 Cb 146/2017-214, ktorý bol po jeho písomnom vyhotovení sporovým stranám odoslaný 1. marca 2021.

II.2. Prehľad procesných úkonov:

7. Ústavný súd z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania:

- 16. októbra 2017 bola okresnému súdu postúpená vec z Okresného súdu Banská Bystrica a 17. októbra 2017 bola pridelená zákonnej sudkyňi,
- 8. decembra 2017 okresný súd uznesením č. k. 13 Cb 146/2017-72 zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 5 Up 224/2017-0 z 21. septembra 2017,
- 1. apríla 2019 okresný súd nariadil pojednávanie na 18. jún 2019, zároveň vyzval sporové strany, aby sa vyjadrili k vyjadreniam protistrany,
- 3. apríla 2019 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaslanie originálu plnej moci a žalovanú na doručenie listín,
- 18. apríla 2019 žalovaná okresnému súdu doručila listiny a vyjadrenie,
- 23. apríla 2019 okresný súd doručoval sťažovateľke listiny doručené žalovanou,
- 18. júna 2019 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 14. november 2019 z dôvodu doplnenia dokazovania,
- 21. júna 2019 okresný súd vyzval sťažovateľku a žalovanú na predloženie listín,
- 26. júna 2019 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľky,
- 15. júla 2019 bola okresnému súdu doručená odpoveď žalovanej,
- 22. júla 2019 žalovaná navrhla doplnenie dokazovania o výsluch svedkyne,
- 9. augusta 2019 okresný súd sporovým stranám oznámil, že na pojednávaní 14. novembra 2019 bude vypočutá žalovanou navrhnutá svedkyňa,
- 29. októbra 2019 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľky o odročenie pojednávania nariadeného na 14. november 2019,
- 30. októbra 2019 okresný súd zrušil termín pojednávania nariadený na 14. november 2019 a nariadil nový termín pojednávania na 3. marec 2020,

- 21. februára 2020 okresný súd z dôvodu dlhotrvajúcej PN zákonnej sudkyne zrušil termín pojednávania nariadený na 3. marec 2020,
- 1. júna 2020 okresný súd nariadil pojednávanie na 10. november 2020,
- 4. novembra 2020 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovanej o odročenie pojednávania nariadeného na 10. november 2020, okresný súd zrušil tento termín a nariadil nový termín pojednávania na 23. február 2021,
- 10. februára 2021 okresný súd vyzval sporové strany na predloženie otázok pre svedkyňu,
- 23. februára 2021 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola vypočutá svedkyňa a následne bol vydaný rozsudok okresného súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá,
- 1. marca 2021 bolo expedované písomné vyhotovenie rozsudku okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka namietala, že postup okresného súdu trpí nedostatočnou koncentráciou, a hlavne, že okresný súd bol v rámci napadnutého konania nečinný.

9. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak celková dĺžka konania pred súdom nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných prietáhov, resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie. K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019).

10. Z judikatúry ústavného súdu zároveň vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, obzvlášť ak sa porušenie tohto základného práva namieta v konaní, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

11. S poukazom na už uvedené východiská ústavný súd pristúpil k posúdeniu ústavnej sťažnosti aj v prípade sťažovateľky. Z vykonaného prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní okresného súdu vyplýva, že od postúpenia veci okresnému súdu 16. októbra 2017 až do vydania neprávoplatného meritórneho rozhodnutia – rozsudku okresného súdu (23. februára 2021, pozn.) ubehlo obdobie celkovo približne troch rokov a štyroch mesiacov. V rámci celkového doterajšieho

priebehu napadnutého konania musí ústavný súd na jednej strane dať čiastočne za pravdu sťažovateľke, že najmä v jeho počiatočnej fáze ho nie je možné hodnotiť ako celkom bez priet'ahov (ústavný súd poukazuje najmä na obdobie od 8. decembra 2017 do 1. apríla 2019, pozn.). Avšak na strane druhej celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania do vydania meritórneho rozhodnutia vo veci, aj s poukazom na už uvedenú judikatúru ESLP, možno považovať za vo svojej podstate neporušujúcu právo sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov. K uvedenému záveru dospel ústavný súd aj s ohľadom na tú skutočnosť, že v priebehu takmer celého roku 2020, vzhľadom na objektívne príčiny – zákonné obmedzenia vydané v záujme zamedzenia šírenia ochorenia COVID-19, okresný súd, tak ako aj iné súdy, objektívne musel danej situácii prispôbiť svoju činnosť (z čoho vyplývali napríklad aj dlhšie intervaly medzi jednotlivými nariadenými pojednávaniami, pozn.). Túto objektívnu celospoločenskú situáciu ústavný súd už zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020 či I. ÚS 42/2021. Zároveň možno opakovane zdôrazniť, že predmetom napadnutého konania je spor o zaplatenie peňažnej sumy z titulu zmluvy o dielo, teda aj s ohľadom na jeho predmet nepatrí ani v zmysle judikatúry ESLP medzi tzv. prednostné konania, ku ktorým má vo veci konajúci súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou.

12. S poukazom na všetky uvedené skutočnosti, no najmä na to, že v čase prejednanja tejto ústavnej sťažnosti už bolo okresným súdom vo veci samej vydané meritórne rozhodnutie (aj keď ešte nie právoplatné, pozn.), napriek ústavným súdom konštatovanému nie celkom optimálnemu postupu okresného súdu v napadnutom konaní (najmä v jeho počiatočnej fáze, pozn.), ktorý však podľa posúdenia ústavného súdu v danej veci vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania nepredstavuje takú ústavne relevantnú intenzitu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou namietaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, III. ÚS 359/08). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že charakter postupu všeobecného súdu v napadnutom konaní sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011). Okrem toho jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

14. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

15. Na záver ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sa sťažovateľka domáhala ochrany svojho práva za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu